

Politieke machten in België tussen de twee wereldoorlogen

Bij wijze van begroeting

---

door Richard DECLERCK,
Gouverneur van de Provincie Antwerpen.

★

Het tot stand komen van een Nederlandstalige afdeling van het Instituut voor Politieke Wetenschappen is in brede kringen zeer gunstig onthaald geworden. In de moeilijke verhoudingen die ons land op het ogenblik beleeft was het terzelfdertijd een lichtpunt en een symptoon. Het bewijst hoe er met goede wil een platform kan gevonden worden voor vruchtbare samenwerking tussen de verscheidene taalgroepen. Indien te Brussel op alle gebieden een verstandhouding kon bestaan zoals wij er van bij de aanvang een ontmoet hebben bij het « Institut Belge de Science Politique », zouden heel wat vooroordelen wegvallen en zou de hoofdstad haar rol van overbrugging terdege kunnen vervullen.

Voor de jonge Nederlandstalige afdeling lag de voordeligste oplossing ongetwijfeld in de aanleuning bij een gevestigde groep, die haar sporen heeft verdiend, die voldoende leergeld heeft betaald om zich te kunnen doorzetten en die daarenboven in binnen- en buitenland over een groot moreel krediet beschikt.

Wij hadden daarbij de grote kans als voornaamste gesprekspartner, naast het sympathiek gestemde bestuur, met de heer Marcel Grégoire, de gezagvolle voorzitter van het Instituut, de overeenkomst te kunnen afsluiten die tot onze eerste activiteiten zou leiden. De heer Grégoire staat bekend als iemand die nooit zijn gedachten onder stoelen of banken steekt, maar hij doet dit met een onbevangenheid, met een onafhankelijkheid van geest, met een verdraagzaamheid en een objectivi-

teit die elke vorm van samenwerking op een voortreffelijke wijze in de hand werken.

Wij hebben er de voorkeur aan gegeven binnen het kader van het bestaande Instituut te werken zonder dat dit tot een splitsing van de twee afdelingen moest aanleiding geven. Het bood het voordeel dat wij ons nut konden halen uit een organisme dat zijn proeven geleverd had en dat gedeeltelijk zijn gevestigd apparaat tot onze beschikking stelde. Dit gebeurde dan met een gentlemen's agreement waarbij de Franstalige afdeling niet wenste te interfereren in de keuze van de voordrachten of de colloquia die door de Nederlandstalige afdeling zouden worden ingericht. Alleen zou bij de vastlegging van de programma's om dubbel gebruik te vermijden, naar een parallelisme gestreefd worden, zodat beide inrichtingen voor de twee belangstellende taalgroepen een eigen personaliteit en dienvolgens ook een aparte belangstelling zouden opbrengen. Verder zou over het bestaande orgaan « Res Publica » kunnen worden beschikt met het beding dat bij voldoende medewerking zelfs volledige Nederlandse nummers zouden uitgegeven worden.

Het komt ons voor dat alle voorwaarden aldus geschapen zijn om een gunstige start te verzekeren in de schaduw van het doorwinterde « Institut ».

De eerste proefneming, het colloquium gewijd aan de politieke verhoudingen tussen de twee oorlogen, was dan ook hoopgevend. Niet alleen door de kwaliteit van de referaten en de discussies, maar tevens door de opkomst van een pleiade voor-

aanstaande Vlamingen van diverse opinie, die in de verscheidene sectoren van de openbare activiteit een voorname plaats innemen. Wij zullen niet verhelen dat wij voor de opkomst enigszins beducht waren; wij hebben te dikwijls reeds de ervaring opgedaan dat van Vlaamse zijde naar organisaties in eigen taal wordt gedongen maar dat het initiatief naderhand bij gebrek aan volhardende steun niet bleef beantwoorden aan de aanvankelijk hooggestelde verwachtingen.

In onderhavig geval bleek onze vrees gelukkig ongemotiveerd; laten wij eruit besluiten dat de Vlaamse gemeenschap, die geroepen is om in België een steeds groeiende machtsfactor te worden, ook gesteld is op de politieke mondigheid die een condition sine qua non is voor werkelijk welslagen. Politiek is nu eenmaal een kunst en een zeer moeilijke wetenschap. Het gaat niet langer op de Staat en de gemeenschap te beheren met een zuiver empirische geest en met een combinatie van handigheden. Daarvoor is de moderne wereld te complex geworden. Voor de Vlaamse politiek is een wetenschappelijke aanpak des te meer nood-

zakelijk daar wij nog achterstallen hebben in te lopen die ons nog fataal moesten overblijven uit ons later aan bod komen op het vlak van de hoge politiek. Het is onze overtuiging dat de natuurlijke aanleg van de Vlamingen voor de staatsmanskunst niet geringer is dan die van gelijk welke volksgroep. Maar afgezien van de vaststelling dat wij vaak nog heel wat romantische formules en slogans moeten afleren, blijft het feit dat de culturele achterstand die wij weliswaar inlopen, intussen een volledig ontplooiën van onze krachten nog in de weg staat.

Indien de Vlaamse gemeenschap echter voort blijft grijpen naar het nieuwe middel dat haar ter beschikking wordt gesteld mogen wij met groot vertrouwen de toekomst tegemoet zien.

Van stonden aan danken wij allen die de start hebben mogelijk gemaakt, in de eerste plaats onze Franssprekende vrienden die de jonge telg boven de doopvont hebben gehouden en niet minder onze Vlaamse getrouwen die de verdere ontplooiing mogelijk hebben gemaakt door hun geloof in de nieuwe stichting.

De evolutie van de partijen tussen de twee wereldoorlogen

door Prof. Dr Jan DHONDT.

De hiernavolgende uiteenzetting is eigenlijk ontstaan uit een onderzoek dat niet ons land betrof, doch voor doel had vast te stellen, welke weerslag de economische crisis van 1929 gehad heeft op de arbeiderspartijen doorheen de wereld. Het uitgangspunt was dus aan de ene kant breder en aan de andere kant meer beperkt dan in het huidige exposé dat beoogt de evolutie der partijen tussen de twee wereldoorlogen in hoofdtrekken na te gaan. Het is genoeg bekend dat het einde van de eerste wereldoorlog ook voor ons land samenvalt met heel grondige wijzigingen van de instellin-

genstructuur waarvan het meest opvallende is het invoeren van het zuiver algemeen stemrecht. Hierbij moet echter worden onderstreept dat deze structurele veranderingen op een verre van normale wijze plaats vonden. Dit blijkt reeds voldoende uit het feit dat het het vooroorlogs parlement was, waarin de conservatieve katholieken de volstrekte meerderheid bezaten, dat deze wijzigingen had goedgekeurd, nadat de katholieke partij zich vóór 1914 gedurende vele jaren met hand en tand tegen het invoeren van het algemeen stemrecht had gekant. Dat deze parlementaire meerder-